

Bir roman haqqında təəssüratım

Sona Çerkəz,
şair, publisist

Mən öz ömrümdə etibarlı və ləyaqətli insanlarla hər görüşü bir təsəlli, güvən və ümid işığı sanıram.

Bu yaşadığım az olmayan ömrümdə hər vaxt belə olub və bunlar danılmaz həqiqətə çevrilib mənim yaşamımda. Həyat bütün təlatümlərinə rəğmən, sanki bu mənada mənim üzümə gülüb, yaxşılar-seçilmişlər, unudulmayanlar, qəlbimə yaxın olanlar nəşib olublar ömrümə, çıxıblar qəflətən qarşıma. Bu insanlarla doğmalaşmamda zaman kəsiyinin, vaxt məhfumunun əsla uzun və qısa olmasının fərqi olmayıb, o fərqi duymamışam...

An var ömrə bərabər, fikri burada da düşündüklərimin təsdiqi oldu. İllər biz insanlara özünü güclü hiss etmək qabiliyyətini də verir və biz həssaslıqla rast gəldiyimiz insanın təmiz münasibətini, sevgisini duymaq, onu yaxın bilib, ömrümüzə daxil edib, dost saymağa başlayırıq... Belə hadisələrlə çox rastlaşan biri kimi bu fikirlərimi burada da açıq-aydın ifadə etməyə çalışıram, əminəm ki, Rəbbim hər kəsin ürəyinə görə verir.

Səhhətimlə bağlı bir neçə il əvvəl qardaş Türkiyədə - Ankarada oldum. Qardaş ölkənin həkimlərinin qəbuluna getməzdən, onlarla görüşməzdən öncə qaldığım yer barədə söz açmaq, ən önəmli isə burada, "Yurd" adlanan tələbələr, aspirantlar qalan gözəl yerdə yerləşən məkandan və oranın rəhbəri Reyhan xanımdan, onun yardımçısı Nefise xanımdan söz açmaq - konuşmaq istəyəm.... Bu gözəl insanları Ankarada yaşayan bibim qızı Sevilə görə tanıdım və bu gün onlara olan sevgim, səmimi münasibətim, hörmətim də Sevilin qəlbindən su içib, mənim ürəyimə yol açdı... Sevil dostlarına-arkadaşlarına canı-gönlüdən bağlanan, onları sevmə və daima hörmət bəsləyən gözəl kalpli insandır.

Reyhan xanım və orda tanışdığım insanların hamısı yadımda və ağılımdadır... Hər gün Reyhan xanım öz köməkçisini - Nefise xanımı mənə yol arkadaşı olaraq bərabər doktorlara göndərirdi ki, mənə yardımçı olsun. Budur bu insanların böyük-lüyü. Bir həftə orada qaldığım müddətə, elə bildim ki, Reyhan xanımda, Nefise xanımı da illərdir tanıyıram və bu gün də onların isti münasibətini bir an belə unutmuram, unutmam da. İndi isə özüm Reyhan xanımın mənə bağlılaşdığı kitabı haqqında...

Reyhan xanım və orda tanışdığım insanların hamısı yadımda və ağılımdadır... Hər gün Reyhan xanım öz köməkçisini - Nefise xanımı mənə yol arkadaşı olaraq bərabər doktorlara göndərirdi ki, mənə yardımçı olsun. Budur bu insanların böyük-lüyü. Bir həftə orada qaldığım müddətə, elə bildim ki, Reyhan xanımda, Nefise xanımı da illərdir tanıyıram və bu gün də onların isti münasibətini bir an belə unutmuram, unutmam da. İndi isə özüm Reyhan xanımın mənə bağlılaşdığı kitabı haqqında...

Oldə etdiyimiz müstəqillik təkə ölkəmizin daxili, xarici siyasətinin, iqtisadi, mədəni baxımından inkişafının və bir də Azərbaycan vətəndaşının konstitusion hüquqlarının qorunmasının təmsalında özünü buruzə vermir. Və hər kəs bilir ki, müstəqillik Azərbaycanın bütün sahələrində bir dövlət olaraq özəlliyidir, varlığının təntənəsidir. Bu müstəqillik həm də bizlərə ölkə xaricində təmsil

olunmaq, səfərlər etmək, bir azad insan həyatını yaşamaq imkanını da verir. Yaşlı nəslin unutmadığı bir gerçəklik var. O da sərhədlərimizin SSRİ məkanında ifadə olunması və bizim də bu sərhədlərdən kənara yalnız Moskvanın icazəsi ilə, həm də xüsusi məqamlar və məqsədlər üçün çıxıb bilməyimizdə özünü buruzə verirdi. Ona görə də ədəbi əlaqələr, fikir mübadilələri demək olar ki, mümkünsüz bir durumda idi. Xüsusilə, Azərbaycan-Türkiyə əlaqələri hər zaman bizi düşündürsə də, amma neyləyək ki, bağlı sərhədlər bu düşüncələri gerçəkləşdirməkdə bizə mane olurdu.

Şükürlər olsun ki, müstəqil dövletimiz bir millət, iki dövlət olan Türkiyə-Azərbaycan coğrafiyasını yaradıcı insanları üçün də əlçatan etdi. Ona görə də hər bir söz adamı, yazıçı və şair öz ədəbi nümunələrini qarşılıqlı olaraq təbliğ və təqdir etmək imkanı qazandı. Bu mənada mənim üçün önəmli olan bir çox nüanslar var. Onlardan biri də Türkiyə ilə olan ədəbi bağlılığımızdır. Yeni mənim qardaş məmləkətə hər səfərimdə yeni-yeni qələm dostları ilə tanışlıq, dostluq reallaşır, gerçəkləşir. Həmin səfərlərin birində çox dəyərli yazar Reyhan Özçiftçi ilə tanışlıq münasibətləri yarandı və bu münasibətlərin fonunda onun nə qədər duyğusal, mehriban, diqqətçil olduğunu da gördüm, hiss etdim. Söhbətlərimiz zamanı Reyhan xanımın təkəcə çalışdığı Mərkəzdə deyil, bir yazar olaraq onun hüdudlarından kənarda da böyük nüfuz sahibi olduğunu duydum və həmin bu duyğunun da təsdiqi olaraq Reyhan xanım mənə özünün "Gönülden Şilana" kitabını bağışladı.

Bu kitaba yazdığı səmimi avtoqrafda Reyhan xanım tanışlığımızdan məmnun olduğunu xüsusi qeyd edibdir. Və mən də öz növbəmdə Bakıya qayıdıandan sonra Reyhan xanımın bu maraqlı romanını oxudum. Mənim üçün bir oxucu olaraq xüsusi bir məqam cəlbədedici oldu. Belə ki, kitabın hər fəslinin girişində

Reyhan xanım az qala atalar sözü qədər dəyərli olan fikirləri oxucuya təqdim edir. Məsələn o, romanın birinci fəslində "yalan olan sevgi degildi", "sevda əsla tükənməz, zamanla kəndinə çəki, düzən verib yeni sevgiyə yer açar", "düşünmədən yaşamaq yox olsun başlanğıcdan", "sevilən bədənmidir, yoxsa ruhumu?", "unut deyincə unutmaz ki, gönül, sev deyincə sevmədiği gibidir...", "seyr edenlər yaşananın yalnız olduğunu düşünsə də, yaşayan doğru olduğuna inandığı üçün yaşar".

Mən bunların bir qismini sizə təqdim etməklə həm də romanın nədən bəhs etdiyini, nələri oxucuya aşılamağa çalışdığını bildirmək istəyirəm. Çünki romandakı həyat adama gerçəyin təqdimatıdır. Romanı oxuduqca ordakı yaşam, ordakı duyğular və ən vacibi isə Gönülle Şilana arasındakı sevgi yolunun bütün dolanbacları, bütün keçidləri, hətta müəyyən məqamlarda bir-birindən uzaqlaşmaq, bir-birini görmək istəməmək kimi detalların özündə də o qədər səmimi təqdimat var ki, bir oxucu kimi mənim buna heç bir şübhəm qalmır. Hətta dialoqların canlı olması adama dərhal təsir edir. Hiss edirsən ki, ata övladı ilə, qonşu qonşu ilə, yol-yoldaşı

olan insan bir-biri ilə məhz bu cür danışa bilir və bu söhbətlərin içərisində bizlərin də yaşadığı, bizlərin də müşahidə etdiyi həyat reallığı təbiidir.

Romanda mənim diqqətimi çəkən bir məqam da yazıcının təxəyyülünün məhsulu olan fantaziyaadır. Yeni odun, alovun içərisindən yanmadan keçmək təqdimatı adama ilk öncə fantastik təsir etsə də, amma əsərin qəhrəmanının məramı, onun mübarizliyi səni inandırır ki, bu inanın sahibi, bu yolu seçənin gücü onu oddan, alovdan keçirtmək iqtidarındadır. Hətta həmin məqamda Gönülü odların içərisindən götürən bir atlinin hadisə yerində olması özü də müəllifin öz qəhrəmanını xilas etmək üçün əsərə əlavə etdiyi bədii düşüncə məhsulu deyil. Bu həm də romanın məntiqi çalarlarıdır.

Məhz həmin odun, alovun içərisindən Gönül Tanrının onun köməyinə göndərdiyi insanların əl uzatması ilə xilas ola bilər. Ona görə ki, onun ürəyində, ruhunda ilahi güc, ilahi sevgi hakimdir. Və məqsədli şəkildə də seçdiyi yolla gedir. Elə buradaca xatırlatmaq yerinə düşər ki, romanın qəhrəmanı Gönül etnik olaraq kürd qızı, onun sevdiyi bəy isə türkdür!!! Onlar bütöv türk məmləkətinin övladlarıdır! Hətta qarşılaşdığı çətinliklər, qəza keçirmək kimi məqamlar onu yolundan döndərmir. Gönül həm Taner Ata, həm də Ekrem ağa barəsində düşüncədən özünü inandırır ki, onun həyat hekayəsi ən azından bu insanlar yaşadığıca yaşayacaqdır. Mənə görə ona bu inamı verən də müəllifin sonuncu fəslə verdiyi adın bütün çılpaqlığıdır. Müəllif yazır ki: "Sevgi yalan degildi..."

Bəli, Reyhan Özçiftçinin "Gönülden Şilana" romanı mənə bir daha sevginin, təbii ki, həqiqi sevginin yalan olmadığını göstərdi. Bu uğurlu və yaddaqalan romanın müəllifinə mən də öz növbəmdə hər zaman SEVGİ diləyirəm.